

UZRAUDZĪBAS ZIŅOJUMS

Mikrobu rezistences uzraudzība Eiropā 2011. gadā Kopsavilkums

Šo rezultātu pamatā ir mikrobu rezistences dati, par kuriem 29 ES un EEZ valstis ziņoja 2012. gadā (dati par 2011. gadu), un tendenču analīzes dati, par kuriem tika ziņots laikā no 2008. līdz 2011. gadam.

Šie rezultāti liecina par vispārēju mikrobu rezistences palielinājumu attiecībā uz uzraudzītajiem gramnegatīviem patogēniem (*Escherichia coli*, *Klebsiella pneumoniae* un *Pseudomonas aeruginosa*); tajā pašā laikā grampozitīvu patogēnu (*Streptococcus pneumoniae*, *Staphylococcus aureus*, *Enterococcus faecium* un *Enterococcus faecalis*) rezistences rādītāji stabilizējas vai atsevišķās valstīs pat samazinās. Dažādās valstīs lielākai daļai patogēnu mikrobu kombināciju novēro ievērojamas atšķirības.

2011. gadā satraucošākā mikrobu rezistences pierādījuma pamatā bija informācija par kombinētu rezistenci (rezistence pret trešās paaudzes cefalosporīniem, flourokvinoloniem un aminoglikozīdiem) *E. coli* un *K. pneumoniae* baktērijās. Kombinēta rezistence abiem patogēniem pēdējo četru gadu laikā ir ievērojami palielinājusies trešdaļā valstu, no kurām saņemti dati.

K. pneumoniae baktērijas kombinēta rezistence procentuālā izteiksmē bija liela un pieaugoša. Tas nozīmē, ka dažiem pacientiem ar dzīvību apdraudošām infekcijām ir pieejamas pavisam nelielas terapeitiskās iespējas, piemēram, karbapenēmi. Tomēr rezistence pret karbapenēmu kopš 2011. gada ir palielinājusies dažās valstīs, izraisot turpmāku situācijas pasliktināšanos. Turklāt *P. aeruginosa* baktērijas kombinēta rezistence ir diezgan sastopama – 15% izolātu ir rezistence pret vismaz trim antimikrobiālo līdzekļu klasēm, par kurām veica uzraudzību. Šķietami neapturams mikrobu rezistences palielinājums, kas attiecas uz izplatītākajiem gramnegatīviem patogēniem, nenovēršami izraisīs terapeitisko iespēju zudumu.

Tajā pat laikā citas ziņotas mikrobu rezistences tendences norāda uz to, ka valstu veiktie pasākumi infekcijas kontroles un tās ierobežošanas jomā ir efektīvi; par to liecina tendence, kas attiecas uz meticilīna rezistentām *S. aureus* (MRSA) baktērijām, mikrobu rezistentām *S. pneumoniae* baktērijām un mikrobu rezistentām enterobaktērijām, attiecībā uz kurām situācija saglabājas stabila vai atsevišķās valstīs pat uzlabojas. Meticilīna rezistentu *S. aureus* baktēriju gadījumā šie konstatējumi ir atbilstoši dalībvalstu sagatavotiem valstu uzraudzības programmu ziņojumiem un nesenos pētījumos gūtiem datiem par infekcijas kontroles pasākumu rezultātiem. *S. pneumoniae* baktēriju gadījumā pastāv lielas atšķirības dažādās valstīs, bet nejutīgums pret parasti lietojamiem pretmikrobu līdzekļiem Eiropā ir saglabājies salīdzinoši stabils pēdējo gadu laikā, un šis konstatējums bija apstiprināts ar 2011. gadā iegūtiem datiem.

Tendence attiecībā uz augsta līmeņa aminoglikozīda rezistentām *E. faecalis* baktērijām saglabājusies stabila Eiropā un dažās valstīs, kas agrāk ir ziņojušas par salīdzinoši augstu rezistences līmeni, tagad šī tendence ir

samazinājies. Arī vankomicīna rezistentu *E. faecium* baktēriju gadījumu skaits vai nu saglabājas nemainīgs vai arī samazinās.

Dažu mikrobu patogēnu kombināciju gadījumā, piemēram, fluorokvinolona rezidenta *E. coli*, *K. pneumoniae*, *P. aeruginosa* baktērija un *MRSA*, novēro atšķirības virzienā no Eiropas ziemeļiem uz dienvidiem. Kopumā par mazāku rezistenci procentuālā izteiksmē tiek ziņots ziemeļos un lielāku rezistenci – dienvidos. Šīs ģeogrāfiskas atšķirības var liecināt par dažādiem infekcijas kontroles pasākumiem un dažādiem izmantotiem pretmikrobu līdzekļiem. Prātīgai pretmikrobu līdzekļu lietošanai un visaptverošiem infekcijas kontroles pasākumiem jābūt pamatnosacījumiem efektīvai profilaksei un kontrolei, kuras mērķis ir samazināt mikrobu rezistentu baktēriju atlasī un pārvešanas gadījumu skaitu.